

Activiteitenbesluit Lucht

Op 1 januari 2008 is het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer, ofwel het Activiteitenbesluit in werking getreden. Bij het Activiteitenbesluit hoort een ministeriële regeling, de Regeling algemene regels voor inrichtingen milieubeheer. Dit informatieblad gaat in op de eisen die gelden op het gebied van het voorkomen van luchtverontreiniging.

Werkwijze lucht algemeen

Per activiteit zijn in besluit en regeling emissieconcentratie-eisen opgenomen én maatregelen genoemd om aan die emissieconcentratie-eisen te voldoen. Bij handhaving wordt gecontroleerd of de maatregelen ter beperking van emissies zijn getroffen. Alleen als dat niet of onvoldoende het geval is, vormen de NeR-artikelen in hoofdstuk 2 van het Activiteitenbesluit (afdeling 2.3) de 'gereedchapskist' voor verdere beoordeling. Bij de controles wordt een stappenplan gevolgd. Uiteindelijk moet worden vastgesteld of alle kosteneffectieve maatregelen zijn genomen. Daarbij wordt rekening gehouden met het overgangsrecht.

De controle bestaat uit de volgende stappen:

- Stap 1: Controleren op verbodsbepalingen en verplichte registraties
- Stap 2: Controleren of de verplichte en erkende maatregelen zijn geïmplementeerd
- Stap 3: Als de verplichte maatregelen niet of onvoldoende zijn genomen het bedrijf aanschrijven op overtreding van het artikel. Als de erkende maatregelen niet of onvoldoende zijn uitgevoerd het bedrijf met metingen of berekeningen laten aantonen dat het aan de emissieconcentratie-eisen voldoet.

In paragraaf 7 van de nota van toelichting bij de Regeling algemene regels voor inrichtingen milieubeheer is deze methode uitgebreid beschreven.

Erkende en verplichte maatregelen

De artikelen in het Activiteitenbesluit bestaan uit gekwantificeerde en niet-gekwantificeerde doelen. Bij gekwantificeerde doelen – een concrete emissieconcentratie-eis – worden maatregelen genoemd die ‘bewezen werken’, de zogenaamde erkende maatregelen. Het toepassen van goedgedimensioneerde en onderhouden filtrerende afscheiders is bijvoorbeeld zo’n erkende maatregel. Brengt een bedrijf die aan, dan voldoet het daarmee automatisch aan de emissieconcentratie-eisen. Een bedrijf kan kiezen voor andere maatregelen om aan de emissieconcentratie-eisen te voldoen. Daarvoor hoeft niet van tevoren toestemming te worden gevraagd. Het bedrijf moet wel kunnen bewijzen dat die maatregel net zo goed werkt. Voor de niet-gekwantificeerbare eisen gelden verplichte maatregelen. Wanneer een bedrijf wil afwijken van een verplichte maatregel, dan moet het daarvoor vooraf toestemming vragen aan het bevoegde gezag.

Verbod op activiteiten in de buitenlucht

Voor enkele activiteiten die buiten het bebouwde deel van de inrichting worden uitgevoerd en tot overlast kunnen leiden, geldt een verbod. Het gaat onder meer om het coaten, lijmen en dergelijke met spuitapparatuur, het spaanloos, verspanend en thermisch bewerken van metalen, het stralen en lassen van metalen en het mechanisch bewerken van natuursteen of kunststeen. Er wordt een uitzondering gemaakt voor activiteiten aan objecten die zo groot zijn dat binnen uitvoeren niet mogelijk is. In dat geval moet de uitstoot geminimaliseerd worden.

Relevante emissies

Diffuse (niet-gekanaliseerde) emissies zijn lastig te kwantificeren én lastig te behandelen. De NeR stelt dat diffuse emissie zoveel mogelijk moeten worden voorkomen via procesgeïntegreerde of brongerichte voorzieningen. Niet in alle gevallen is het redelijk om diffuse emissies te behandelen. Binnen het Activiteitenbesluit geldt dat een bedrijf pas bronafzuiging hoeft toe te passen als nabehandeling nodig is doordat bijvoorbeeld de emissie van een stof boven de gestelde grensmassastroom komt of geuroverlast voorkomen moet worden. Is dat niet het geval of gelden er geen emissieconcentratie-eisen dan is bronafzuiging niet nodig. Bij een aantal activiteiten is bepaald dat er pas relevante emissies optreden boven een bepaald verbruik aan hulpstoffen. Bij het lassen van metaal is bronafzuiging bijvoorbeeld pas nodig boven 6500 kg lastoevoegmateriaal per jaar. Bij bepaalde vormen van rvs-lassen is dat boven de 200 kg per jaar. Voor beitsbaden en etsbaden bestaat een eenvoudig te controleren drempel die samenhangt met het badoppervlak.

Emissieconcentratie-eisen

Per activiteit zijn emissieconcentratie-eisen gesteld voor bij die activiteit vrijkomende stoffen. In het algemeen is er voor totaal stof een concentratie-eis van 5 mg per normaal m³ lucht.

Stookinstallaties

In stookinstallaties met een nominaal vermogen tot 20 kW zijn alle brandstoffen, dus ook hout of kolen toegestaan zonder dat een vergunning nodig is. Boven 20 kW zijn zonder vergunning alleen de volgende brandstoffen toegestaan: vloeibare brandstoffen zoals huisbrandolie en dieselolie, aardgas, propaan, butaan en biodiesel die voldoet aan NEN-EN 14.214 en toegelaten is als brandstof voor het wegverkeer. Als andere brandstoffen worden verstoekt in een stookinstallatie is de inrichting vergunningplichtig. Smidse vuren, houtkachels, pizza ovens en luchtverhitters zijn niet gedefinieerd als stookinstallatie. Het stoken van kolen in een smidse vuur, of hout in een houtkachel of pizza oven, leidt dus niet tot vergunningplicht.

Voor bepaalde stookinstallaties kunnen nog andere regels gelden naast het Activiteitenbesluit, bijvoorbeeld het Besluit emissie-eisen stookinstallaties A (Bees A), het Besluit emissie-eisen middelgrote stookinstallaties (Bems) of het Besluit verbranden afvalstoffen (Bva).

Keuring en onderhoud

Per 1 april 2010 zijn de keuringsvoorschriften van stookinstallaties uit het Activiteitenbesluit overgeheveld naar het Besluit emissie-eisen middelgrote stookinstallaties (Bems).

In het Bems wordt, zoals eerder ook in het Activiteitenbesluit, een onderscheid gemaakt tussen gasgestookte en niet gasgestookte stookinstallaties. De voorschriften voor keuring en onderhoud van stookinstallaties zijn met de overgang naar het Bems niet gewijzigd. Zo is de verplichte frequentie voor keuring nog steeds afhankelijk van de soort brandstof en het nominaal vermogen. Verder geldt alleen een onderhoudsverplichting als de verplichte keuring dat uitwijst. De brandstoftoevoerleiding van meter tot stooktoestel is een onderdeel van de keuring. Een persoon die over een certificaat beschikt dat is afgegeven op basis van de beoordelingsrichtlijn van SCIOS (of daaraan gelijkwaardig presteert) voert de keuring uit. Een eerste inspectie is niet voorgeschreven.

Meer informatie over dit onderwerp kunt u vinden op de website van InfoMil onder Stookinstallaties en in de daar te vinden Informatieblad Inspectie en onderhoud van stookinstallaties (Rog) en het Informatieblad Bems.

Een stookinstallatie die onder het Bems valt moet afhankelijk van het vermogen en het type brandstof periodiek worden gekeurd. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van verplichte keuringen.

Overzicht keuringen stookinstallaties		
Nominaal vermogen	Keuringsfrequentie	
stookinstallatie	gasgestookt	niet gasgestookt
< 20 kW	geen	geen
< 100 kW	geen	eenmaal per vier jaar
> 100 kW	eenmaal per vier jaar	eenmaal per twee jaar

Leveren van brandstoffen

Voor het afleveren van lichte olie (benzine) voor zowel de openbare verkoop als voor eigen gebruik door alle typen inrichtingen zijn de dampretoursystemen Stage I en Stage II in bijna alle situaties verplicht. Bestaande Stage II installaties moeten driejaarlijks worden getest op de goede werking middels de Test Procedure voor Damp Retour Systemen in Benzinepompen voor Nederland van NMi Certin of een gelijkwaardige methode. De Stage I en II eisen gelden ook voor bedrijven waar het leveren van benzine slechts één van de activiteiten is.

Textielreiniging

Voor het reinigen en wassen van textiel is een immissie-eis voor PER en een emissie-eis voor koolwaterstoffen opgenomen. De emissie koolwaterstof in de drooglucht van het gereinigde textiel mag maximaal 20 gram per kilo gedroogd textiel zijn. De immissieconcentratie van PER mag in besloten ruimten van een gevoelig object, bijvoorbeeld een kamer in een woning, niet meer zijn dan 0,25 mg per normaal kubieke meter per week. In de buitenlucht mag de PER-immissieconcentratie niet meer zijn dan 0,25 mg per normaal kubieke meter per jaar. De meetmethode voor de binnenmetingen is ook toegestaan voor metingen in de buitenlucht.

Opslag stuifgevoelige goederen

Op- en overslag van stuifgevoelige bulkgoederen op een open terrein kan stofemissie veroorzaken. Het Activiteitenbesluit geeft voor deze activiteiten voorschriften. Voor type C inrichtingen zijn deze voorschriften alleen van toepassing op zogenaamde inerte goederen. Dit zijn goederen die geen bodembedreigende stoffen, gevaarlijke stoffen of CMR-stoffen zijn.

Voor type A en B inrichtingen zijn de voorschriften zowel van toepassing op inerte als op niet inerte goederen, tenzij de op- en overslag elders in het besluit is geregeld.

Het Activiteitenbesluit sluit in deze paragraaf aan bij de vier in de NeR gehanteerde stuifklassen. In bijlage 4.6 van de NeR zijn veel stoffen ingedeeld in deze stuifklassen.

Afhankelijk van de stuifklasse zijn er verschillende eisen. Overslag

van alle stuifgevoelige goederen is verboden boven bepaalde windsnelheden. Niet-bevochtigbare bulkgoederen (S1 en S3) mogen alleen in gesloten ruimten worden opgeslagen. Bij op- en overslag en het mengen van stuifgevoelige goederen in gesloten ruimtes geldt een emissieconcentratienorm voor totaal stof. De wel bevochtigbare bulkgoederen (S2 en S4) mogen buiten worden opgeslagen. Als er een zichtbare stofpluim ontstaat, moet het bedrijf zelf maatregelen treffen om dit tegen te gaan. In de ministeriële regeling staan erkende maatregelen daarvoor, zoals bevochtigen, gesloten systemen voor continu transport, afzuiging van storttrechters of afgesloten grijpers. Het bedrijf mag ook andere maatregelen nemen.

In het Activiteitenbesluit zijn ook eisen gesteld aan opslag en mengen van bulkgoederen binnen. Voor stoffen van stuifklasse S1 en S2 kan een filtrerende afscheider nodig zijn. De opslag van licht stuifgevoelige goederen (S3 en S4) binnen voldoet in het algemeen ook zonder filtrerende afscheider aan de emissie-eisen.

Stuifklassen NeR	Niet bevochtigbaar	Wel bevochtigbaar
Sterk stuifgevoelig	S1	S2
Licht stuifgevoelig	S3	S4

Crematoria

Bij een goed functionerende crematieoven blijven de optredende emissies over het algemeen onder de emissieconcentratie-eisen van de NeR. De enige uitzondering hierop is de kwikemissie, afkomstig van amalgaamvullingen. Daarom is een emissieconcentratie-eis van 0,2 mg/m³ voor totaal kwik opgenomen. Crematoria moeten zijn voorzien van een naverbrandingsruimte en een kwikfilter. Er geldt overgangsrecht voor bestaande crematoria.

VOS-maatregelen: gelijk voor alle branches

Het uitgangspunt van de regels is het gebruik van vluchtige organische stoffen (VOS) te reduceren waar het kan. Voor het reinigen, lijmen en coaten van hout, kunststof en metaal geldt een verbod op het sproeien en vernevelen met VOS-houdende producten in de buitenlucht. Zodra een bedrijf meer dan 1000 kg VOS per jaar verbruikt, is het verplicht emissiereducerende maatregelen te treffen. De reducerende techniek moet goed gedimensioneerd en onderhouden zijn. Verder moet een bedrijf producten met zo weinig mogelijk VOS gebruiken, voor applicatiemethoden met een zo laag mogelijke VOS-emissie kiezen en aan good housekeeping doen.

In het Activiteitenbesluit staan de maatregelen per activiteit en wordt verwezen naar publicaties met VOS-arme manieren van werken. Het bedrijf moet met een eenvoudige boekhouding kunnen aantonen dat het verbruik inderdaad onder de 1000 kg

blijft.

Bij gebruik van producten die vallen onder het Besluit organische oplosmiddelen in verven en vernissen (BOOVV, de implementatie van de Verfrichtlijn) is een VOS-boekhouding niet nodig en geldt vrijstelling van het nemen van emissiereducerende maatregelen. Dit geldt bijvoorbeeld voor veel autospuitertijden. Wanneer bij bepaalde activiteiten het verbruik van VOS één of meer van de drempelwaarden van het Oplosmiddelenbesluit overschrijdt, gelden de verplichtingen van het Oplosmiddelenbesluit en geldt een vrijstelling van de VOS-voorschriften in hoofdstuk 4 van het Activiteitenbesluit.

Om diffuse emissies te beperken moet verder bronafzuiging worden toegepast en om geurhinder te beperken zijn eisen gesteld aan de afvoerhoogte of ontgeuring.

Geur

Geurrelevante activiteiten

Bij een aantal activiteiten waarbij geurhinder vaak voorkomt, zijn in de ministeriële regeling voorschriften gesteld met als doel geurhinder te beperken tot een acceptabel niveau. Indien nodig is bij deze voorschriften in de regeling een specifieke maatwerk-mogelijkheid opgenomen.

Bij vijf activiteiten is er een specifiek voorschrift opgenomen:

- Rioolgemalen;
- Parkeergarages;
- Onderhoud van motorvoertuigen (proefdraaien van motoren);
- Opslaan en overslaan van goederen (bederfelijke afvalstoffen);
- Slachten van dieren, uitsnijden van vlees en vis en bewerken van dierlijke bijproducten.

Bij de behandeling van stedelijk afvalwater is een geurblootstellingsnorm in het Besluit opgenomen. In de Regeling zijn voorschriften opgenomen ten aanzien van onderhoud en de wijze van toetsten aan de geurblootstellingsnorm. Verder wordt een aantal specifieke maatwerk-mogelijkheden geboden.

Verder wordt bij het afleveren van vloeibare brandstoffen aan vaartuigen een specifieke maatwerk-mogelijkheid geboden.

Bij een aantal andere activiteiten is de geuraanpak gericht op gekanaliseerde afgasstromen. In de voorschriften is opgenomen dat de afgasstromen moeten worden behandeld in een doelmatige ontgouringsinstallatie en/of moeten worden afgevoerd via een verhoogde schoorsteen. Ook bij deze activiteiten zijn maatwerk-voorschriften mogelijk. Het betreft de volgende activiteiten:

- Reinigen, coaten en lijmen van hout, kurk, kunststof of metaal (inclusief (delen van) motorvoertuigen);
- Aanbrengen anorganische deklagen op metalen;
- Zeefdruk en vellenoffset druk;

- Bereiden van voedingsmiddelen;
- Lijmen, coaten en lamineren van papier en karton;
- Lijmen en coaten van textiel;
- Slachten van dieren, uitsnijden van vlees en vis en bewerken van dierlijke bijproducten.

Overige activiteiten

In het Activiteitenbesluit zijn alleen specifieke geurvoorschriften opgenomen voor activiteiten waarbij structurele aandacht voor geurhinder nodig is. Bij andere activiteiten kan er ook sprake zijn van geurhinder, maar zal van geval tot geval gekeken moeten worden welke maatregelen redelijk zijn.

Meer informatie over het toepassen van maatwerk bij geurhinder staat op de website van InfoMil, onder Activiteitenbesluit en geur.

In deze serie

Informatiebladen zijn er onder andere over de volgende thema's: het Activiteitenbesluit, Overgangsbepalingen, Gebruiksbesluit, Bodem, Lozingen, Lucht, Opslag stoffen en Geluid. Daarnaast zijn er informatiebladen voor de volgende branches: Horeca, Automotive, Woon- en verblijfsgebouwen en Drukkerijen. Er wordt gewerkt aan nieuwe thematische en branchegerichte informatiebladen.

Meer informatie

De informatie in deze factsheet is ontleend aan de tekst van het Activiteitenbesluit en de bijbehorende ministeriële regeling geldend op 1 januari 2012. De beschreven informatie is geen volledige weergave van het Activiteitenbesluit. Er kunnen dan ook geen rechten aan worden ontleend.

Meer informatie over het Activiteitenbesluit kunt u vinden op → www.rijksoverheid.nl/activiteitenbesluit en op → www.infomil.nl/activiteitenbesluit.

Op deze websites zijn ook alle informatiebladen die over het Activiteitenbesluit zijn gemaakt digitaal beschikbaar. Overheden kunnen voor meer informatie terecht bij de helpdesk van Kenniscentrum InfoMil, via

→ www.infomil.nl/helpdesk. Bedrijven kunnen voor meer informatie terecht bij hun koepelorganisatie of bij Antwoord voor bedrijven → www.antwoordvoorbedrijven.nl.

Dit is een uitgave van het

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Postbus 20901 | 2500 EX Den Haag
www.rijksoverheid.nl/ienm

December 2011